

Phorcys :

Od.13.93	εὐτ' ἀστὴρ ὑπέρεσχε φάντατος, ὅς τε μάλιστα
Od.13.94	ἔρχεται ἀγγέλλων φάος Ἡοῦς ἠριγενείης,
Od.13.95	τῆμος δὴ νήσω προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς.
Od.13.96	Φόρκυνος δέ τίς ἐστι λιμὴν, ἀλίιοιο γέροντος,
Od.13.97	ἐν δῆμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
Od.13.98	ἄκται ἀπορρῶγες, λιμένος πότι πεπτηῦται,
Od.13.99	αἶ τ' ἀνέμων σκεπώσι δυσσῆων μέγα κῦμα
Od.13.100	ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Od.13.101	νῆες εὖσσελμοι, ὅτ' ἂν ὄρμου μέτρον ἴκωνται.

Scholies :

96. Φόρκυνος] λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνός ἐστιν ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονος. V. 10

ἐδείχθη σαφῶς ὅτι θαλάσσιος θεὸς ὁ Φόρκυν. κακῶς ὁ Ἀριστοφάνης ἔγραφεν ἐκεῖ (Od. α, 72.) “Φόρκυνος θυγάτηρ ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος.” ἀντὶ γὰρ τοῦ, μέδοντος, φησὶν, ἴν' ἧ ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ συνάπτηται τῷ ἐξῆς. H.Q. ὁ λιμὴν οὗτος ἔκ τινος Φόρκυνος θεοῦ ποτε γέγονε κακ τούτου τὴν κλῆσιν ἔσχευ. H.Q. 15

Φόρκυν δαίμων θαλάσσιος, τὸ πρότερον διατρίβων πρὸς τῷ Ἀρμυνίῳ λεγομένῳ ὄρει τῆς Ἀχαιίας, οἰκῶν τε τὴν Φόρκυνος ἀπ' αὐτοῦ καλουμένην βῆσαν. κατὰ φανὲν αὐτῷ καταλιπεῖν τὰς τρίβους ταύτας ἀφίκετο εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ τόπον ἐκλεξάμενος ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐνταῦθα ᾤκησεν. λέγεται δὲ Ἄμμος ὁ τόπος. προσορμίσας δὲ 20 εἰς τὸν τῆς Ἰθάκης λιμένα ἠξίωσεν αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεύεσθαι Φόρκυνος. ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἡροδώρῳ. V.

97. προβλήτες] ἔξω τοῦ λιμένος προβεβλημένοι. H.

98. ἀκται ἀπορρῶγες] προπερισπαστέον τὸ ἀπορρῶγες. σημαίνει δὲ τὰς μὴ ἐρριζωμένας, ἀλλ' ἀποπεσούσας. τὸ δὲ, λιμένος ποτι- 25 πεπτηῦται, οἷον πολὺ προήκουσαι τοῦ λιμένος, ὥστε καὶ σκέπην αὐτῷ ποιεῖν. B.Q.

ἀπορρῶγες] διερρωγυῖαι, οὐχ ὡς μέντοι τῶν ριζῶν ἀποτετμηθῆσαι. V.

ποτιπεπτηῦται] ἔσω νενευκυῖαι. V.

Eustathe :

Φωσφόρος διατόσσο καλεόμενος ὡς περ αὐτὸν πάλιν ἑκατέρως τις ἕτερος διὰ τὸ πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀνάκαλιν, τῆμος δὴ νῆσῳ (Vers. 95.) προσπίπλωτο ποντοπόρος νῆς. εἰ δὲ τυχὸν δοκοῖη ὁ λόγος ἀπίθανος διὰ τὸ κατὰ τὸν μῦθον πολὺ τοῦ ἐν μέσῳ διαστήματος, ἐπιτεπίσται γὰρ κατ' αὐτὸν ἢ τῶν Φαιάκων νῆσος, ἀλλὰ τὸ πᾶν πολὺ τάχους τῶν Φαιακικῶν νηῶν ἐπαράδεικτον πως τὸν λόγον ποιεῖ. (Vers. 96.) "Ὅτι ἐκφραστικόν τι πάντα ἄθρα γράψαι προθέμενος ὁ ποιητὴς ἐκφράζει τὸν τε ἐν τῷ δήμῳ τῆς Ἰθάκης *λιμένα, καὶ τὸ 40 ἐκείσε νυμφαῖον ἄντρον, τὸν μὲν ἐπαινῶν ὡς ναυσὲν ἀγαθὸν ἐνορμίσασθαι, τὸ δὲ ἄντρον ὑποτιθεὶς εἰς ταμείον τοῖς τοῦ Ὀδυσσεύος χρήμασιν, ἃ περ ἀναγκαῖον ἦν πιθανῶς κρυβῆναι. ἄλλως γὰρ οὔτε αὐτοῦ που ἐν ὑπαιθρῷ ἐχρῆν αὐτὰ κρύβειν, οὔτε περὶ τοὺς ἀγροὺς ἀχθῆναι, οὔτε πολλῶ πλεον ἐπὶ τὴν πόλιν. ἄρχεται δὲ ἀπὸ συνήθους ὑπαρκτικοῦ φήματος καὶ φησὶ Φόρκυος δὲ τίς ἐστι λιμὴν ἀλίσιον 10 γέροντος ἐν δήμῳ Ἰθάκης. δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ ἄκται ἀπορῥῶγες λιμένος ποτιπεπτηνῖαι. αἱ τ' ἀνέμων σκεπέωσι *δυσαίων μέγα κῆμα ἔκτοθεν. ἐνοσθεῖν δὲ τ' ἄνευ δεσμοῦ μένουσι νῆες ἑὔσελμοι ὅτ' 50 ἂν ἄρμον μέτρον ἴκωνται. αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἑκαίη. ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπή- 507 ρατον ἥροειδὲς, ἱρὸν νυμφαῖον, αἱ Νηϊάδες καλέονται. ἐν δὲ κρητῆρες τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασιν λάτνοι. ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσοισι μέλισσαι. ἐν δ' ἰστοὶ λίθειοι περιμήχεις. ἔνθα τε νυμφαὶ φάρε' ὑφαίνου- σιν ἀλιπόρφυρα θαῦμα ἰδέσθαι. ἐν δ' ὕδατ' αἰεάοντα. δύο δὲ τί οἱ θύραι εἰσίν. αἱ μὲν πρὸς Βορέαο καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν. (Vers. 111.) αἱ δ' αὐτὸν πρὸς Νότου *εἰσὶ θεώτεραι. οὐδέ τι κίνη ἄνδρες 60 ἰσέρονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστὶ. ταῦτα δὲ πεπλασμένα εἰσίν, ὡς φασὶν οἱ παλαιοί. δύο καὶ ὁ Περ- φύριος τὸ πᾶν τοῦτο ἄντρον εἰς ἀλληγορίαν μεταλλάξεναι, λέγων καθόλου πᾶν ἄντρον καὶ σπήλαιον τῷ κόσμῳ καθιερωσθαι καὶ *πολλὰ γράφων εἰς αὐτὸ, ὡς οἷα τοῦ κόσμου ἄντρον τινὸς ὄντος μεγίστου. 1735 20 (Vers. 103.) ὁ περ ἥροειδὲς μὲν λέγεται διὰ τὸ τῆς ἀρχηγόνου ἕλης αἰσχρὸν καὶ ἀνείδειον, (Vers. 104.) Ἐπήρατον δὲ, διὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ εἰδοποιητικὴν διακόσμησιν, ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόσμος ἐκλήθη. ἄλλως γὰρ πῶς ἂν εἴη, φησὶ, τὸ αὐτὸ καὶ ἥροειδὲς καὶ ἐπήρατον, τοῦ ἥροειδοῦς φοβεροῦ μᾶλλον ὄντος οὐ μὴν ἐπεράστου; νύμφας δὲ Ναΐδας ἐκεῖνος ἀλληγορεῖ ψυχὰς ἰούσας εἰς γένεσιν. (Vers. 105.) αἱς κρατῆρας οἷον τινὰς καὶ ἀμφιφορεῖς ὁ *μῦθος δίδωσι τὰ κατ' ἀνθρώπους σώματα. αὐτὰ τε γὰρ ἐκ γῆς, 10 καὶ οἱ κρατῆρες γῆ ὠπτημένοι εἰσίν. (Vers. 108.) οἱ δὲ ὑφασμένοι ἰστοὶ τῶν νυμφῶν σαρκοποιεῖται ἐστὶν ἢ ἐν ὅστοις ὅποια καὶ τισὶ στήθεσιν. ἢ καὶ θαῦμα ἰδέσθαι λέγεται διὰ τὸ κατὰ φύσιν θεῖον τῆς τοιαύτης ἰστουργίας. (Vers. 106.) ἢ δὲ τοῦ μέλιτος ἐργασία καὶ αὐτῆ ψυχαῖς φησὶν οἰκία διὰ τὸ τοῦ μέλιτος πολυδύναμον, γλυκὺ τε ὄν τῆ γεύσει καὶ συναγόμενον ἐξ ἀνθῶν ὑπὸ μελισσῶν ὧν τῆ κλήσει αἱ δικαίως βιοτεύουσαι ψυχὰς ὀνομάζονται καὶ πρὸς τὰ θεία τῆ καθαρότητι ἢ καθάρσει στρεφόμεναι, μέλισσαι 30 καλούμεναι καὶ αὐταί, διότι καὶ καθαρτικῆς ἐστὶ τὸ μέλι δυνάμειος καὶ συντηρητικῆς· τραύματά τε γὰρ χρόνια μέλιτι ἐκκαθαίρονται, καὶ πολλὰ τῷ μέλιτι μένει ἄσηπα. καὶ οὕτως ἰκανῶς ἰνδιατρίψας ὁ φιλόσοφος κατὰ τινὰ μνίαν τῷ Ὀμηρικῷ μέλιτι (Vers. 109.) λέγει καὶ τὰς δύο πύλας τοῦ ἄντρον καρκίνον εἶναι καὶ αἰγόνερον, ἂν διὰ μὲν αἰγόνερωτος ἰδοξάζον τινες ψυχὰς ἀνίεναι, διὰ δὲ καρκίνου καταβαίνειν, ὡς εἶναι τὸν μὲν καρκί*νον Βόρειον καὶ καταβατικόν, αἰγόνερον δὲ Νότιον καὶ ἀναβα- 20 τικόν ψυχῶν εἰς θεούς. διὸ καὶ θεώτερας εἶναι αὐτάς. καὶ τοιαῦτα λαλεῖ πολλὰ γλαφυρότητι λήρων περικάζων τὸ τοῦ μῦθου γλαφυρὸν ἄντρον. (Vers. 96.) ὁ μέντοι γεωγράφος μὴ εἶναι φησὶν ἐν Ἰθάκῃ νῦν ἄντρον τοιοῦτον ὅποιον ὁ ποιητὴς φράζει, μηδὲ νυμφαῖον, (Vers. 103.) διὰ τὸ μεταβολὴν ὡς εἰκὸς τινὰ συμβεβηκέναι τῷ μακρῷ χρόνῳ. Φόρκυος δὲ λιμὴν ὁ ῥηθεὶς λέγεται ἢ διὰ τὸ ἴσως τιμᾶ- σθαι Φόρκυνα ἐκεῖ ἢ καὶ διὰ τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸν λιμένα καὶ οἷον σώζεσθαι ὑπὸ Φόρκυος τοὺς ἐν 40 αὐτῷ καταίροντας. ἄλλως δὲ γε καὶ πᾶς λιμὴν Φόρκυν κατὰ τὴν ἀλληγορίαν ἐστίν, ὅπου φέρονται, φασὶν, αἱ ὀλκάδες. (Vers. 96.) Τίς δὲ ὁ τῆς Ἰθάκης δήμος, ἤδη σαφῶς προδεδήλωται. Ἀπορῥῶγες δὲ ἄκται αἱ διερῥῶγνῖαι, ὡς οὕτω στόμα εἶναι τῷ λιμένι δι' αὐτῶν οἷον λείως δέξασθαι κατὰ ψάμμου τὴν Φαιακικὴν νῆα, ὡς ὁ ποιητὴς βούλεται. (Vers. 97.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα πέτραι προ- βλήτες, ἀλλὰ ἄκται προβεβλημέναι τοῖς κῆμασι, καὶ περιανγνύουσαι αὐτὰ, ὡς ἐντεῦθεν τὸν μέσον αὐτῶν λιμένα γαληνῖαν. (Vers. 98.) Ποτιπεπτηνῖαι δὲ αἱ προσπεπτωκῖαι πρὸ τοῦ λιμένος καὶ εἰς σκέπη οὔσαι τῶν ἀνέμων. (Vers. 99.) Τὸ δὲ σκεπέω περισπώμενον, ἐξ οὗ τὸ σκεπέωσι, πρωτότερον

ἔστι τοῦ ἀκμάζω, *ὡς καὶ τὸ πετῶ τοῦ πετάζω, καὶ τὸ βιβῶ τοῦ βιβάζω, ὃ ἔφασι τὸ ὀχεύειν, ὡς ἐν ῥητορικῇ εἴρηται λεξικῶ, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς βραίνειν. Τὸ δὲ δυσσαίων σημεῖωδες ἔστι. γέγονε γὰρ ἐκ τοῦ δυσσαῖος, δυσσαῖος, καὶ κατὰ ἔκτασιν δυσσαῖος καθ' ὁμοιότητα τοῦ Ἡρακλῆος Ἡρακλῆος, καὶ Ἄρης Ἄρης, καὶ Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, καὶ Ἰφικλῆος, καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 100.) Τὸ δὲ ἐντός τοῦ λιμένος ἀνευ δεσμοῦ μένειν τὰς νῆας, ὃ δὴ λιμένος ἐπαινός ἐστιν, ἢ τῶν Φαιάκων νῆσος οὐ δακεῖ ἔχειν, εἴ περ πρὸ ὀλίγων ἀναπλέοντες πείσμα ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθαιο. (Vers. 101.) Τὸ δὲ ὄρμον μέτρον ἴκωνται περιφραστικῶς ἀντὶ τῶν εἰς τὸν ὄρμον. ἐν ᾧ καὶ ὄρα ὡς φανερά κἀνταῦθα διαφορὰ λιμένος καὶ ὄρμον. ἐπεὶ οὐχ' ἀπλῶς ἐν τῷ λιμένι μένουσιν αἱ νῆες ἀνευ δεσμοῦ, ἀλλ' ὅτε ὄρμον ἴκωνται. (Vers. 102.) ἔστι δὲ φασω, ὄρμος, τὰ τέλος τῆς ἐν θαλάσῃ καταγωγῆς. Ὅτι δὲ Ἀθηναῖς ἱερὸν φυτὸν ἢ ἐλαία, καὶ ὡς ἐν Ἀθήναις πρῶτον εἴρηται, ὃ μῦθος λέγει. διὸ καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ τῆς ἐλαίας 10 ταύτης πνυμένῃ τὰ τοῦ Ὀδυσσεῖος τίθενται χρήματα, ὡς οἶον εὐτυχῶς παρακατατιθέμενα τῇ Ἀθηνῆ. διὸ καὶ συντηροῦνται. Ὡς δὲ ὁμωνύμως ἐλαία καὶ τὸ φυτὸν καὶ ὁ καρπὸς εἰ καὶ ἄλλως οἱ Ἀττικοὶ 40 ἐλαίαν μὲν φασὶ τὸ δένδρον, ἐλάκω δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ, δῆλον ἐστίν. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ῥοιᾶς *φαιίνεται εἶτον ῥοῖας. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ φοίνικος. καὶ τοῦ φυτοῦ μὲν χρῆσις πρὸς τούτων παρ' Ὀμήρῳ, καρπῶν 508 δὲ ἐν ταῖς ἄλλοις μυθίοις καὶ ἐν τῷ, φοινίκων ἐνόρχων, οὓς τινες εὐνούχους καλοῦσιν ἢ δ' ἀπυρήνους. εἰσὶ γὰρ καὶ φοινίκες ἢ μηδόλως ἔχοντες πυρήνας ἢ σμικροτάτους. (Vers. 104.) Τὸ δὲ ἄντρον ἱερὸν νυμφῶν ὁμοίως πέφρασται τῷ, ἄλσος ἱερὸν Ἀθήνης, ὃ πρὸς τούτων πού εἴρηται. (Vers. 105.) Οἱ δὲ λίθινοι κρατῆρες καὶ ἀμφιφορῆες ἀναθήματα νυμφῶν χειροποίητα. οἰκίον δὲ πρὸς Νηϊάδας τὰ τοιαῦτα δοχεῖα τοῦ ὕδατος. (Vers. 106.) Τιθαιβώσσειν δὲ κυρίως ἐπὶ μελισσῶν τὸ ἀποτιθέναι βόσιν ἑαυταῖς, ὃ ἔστι σιμβλοποιεῖν· οὐ ἢ παραγωγῇ ὁμοία τῇ τοῦ Πυλαιμένους καὶ τοῦ μεσαιπολλίου, ὡς ἐν τῇ Ἰλιάδι 20 γέγραπται. ἢ δὴ ἐκείνη παραγωγῇ ἔοικε μὲν καὶ τὸ, ἀκρόχολος ἀκράχολος Ἀττικῶς ὁ ἄκρος χολούμινος· οὐ προσλαμβάνει δὲ πού καὶ τὸ ἰῶτα κατὰ τὸ μεσαιπόλιος γαί τὰ ὅμοια, καθὰ οὐδὲ ὁ Ὀμηρικὸς ταλαπείριος, καὶ τοῖ γε τῶν ἄστερον ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἰῶτα προσλαμβάνοντων, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ταλαίμοχος. Μελισσῶν δὲ ὅτι παρὰ τὸ μήλοισ ἐφιζάνειν ἤγον ἀνθεσι γίνεται, καὶ ἐν τοῖς 50 εἰς τὴν Ἰλιάδα δεδήλωται. ὡς δὲ καὶ παρὰ τὸ μέλω καὶ αὐταὶ καὶ τὸ μέλι, ἀλλὰ τοῦτο κκαίνω*ται λέγεται δὲ καὶ ὅτι Ἀλκμάν κηρίνην ὀπώραν λέγει τὸ μέλι. τούτου δὲ παραγωγὸν ὁ Μέλιτος τὸ κύριον, καὶ ὃ ἐπὶ ἀφροσύνη ἐξάκουστος Μελιτιδῆς, καὶ ἢ ἐντελῶς μὲν εἰπεῖν μελιττόεσσα, συναρθεῖσα δὲ ἰδίως ὑπὸ Ἀττικῶν εἰς τὸ μελιττόεσσα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, οἰνόεσσα οἰνοῦττα· ἐπὶ μελιπῆκτων δὲ ἢ μελιτοῦττα, καὶ οὐχ' ἀπλῶς κατὰ τὸ μελιττόεσσα γαλήνη καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 107.) Οἱ δὲ λίθινοι ἰστοὶ πιθανῶς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν. οὐ γὰρ ὕφασμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα, τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ 30 ἀντίον ἐν ᾧ τυλίσσεται τὸ ὑφαντόμενον, καὶ τοὺς ἰστοπόδας καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς. (Vers. 108.) Ταυτὸν δὲ ἐν τούτοις τὸ λάϊνον καὶ τὸ λίθειον, μετουσιαστικὰ γὰρ καὶ ἀμφότερα. Ἀλιπόρφυρα δὲ φέρει τὰ πορφύροντα δίπην ἄλδος, ἢ τὰ ἀλουργά. (Vers. 109.) Τὸ δὲ ὕδατα αἰετάνοντα ἐν ἐνὶ μέρει λόγου γράφεται καὶ δι' ἐνός ν', διὰ τὸ μέτρον. φέρεται δ' ἐν τισὶ καὶ αἰετάνοντα κατ' ἔκτασιν τῆς ἀρχονσης, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος καὶ τῶν ὁμοίων ἕα τριβράχεια. (Vers. 110.) Τὸ δὲ πρὸς Βορέας καὶ πρὸς Νότου ἐλλέλειπται. τὸ γὰρ πλήρες πρὸς μέρος Βορρᾶ καὶ πρὸς μέρος Νότου. Ἐκ δὲ τοῦ καταββαταὶ παρήκται καὶ ὁ καταββατῆς ἢ Ζεὺς ἢ κεραυνός. (Vers. 111.) Τὸ δὲ θωπότεραι, πρωτότυπὸν ἔστι τοῦ θωπότεραι, οὐ ἐρμηνεία τὸ, *οὐδέ τι κῆρη ἄνδρες ἐσέρχονται καὶ μάλιστα τί, 60 (Vers. 112.) ἀλλ' ἀθηνάτων ὁδός ἐστιν. ὃ δέχα ἐκθλέμειως γραφὲν ληστρικῇ ποτὲ προσαρμόσει τόπῳ, οὐκ ἀπροσφθῆς ἀν' λεχθησομένῳ, θανάτων ὁδῶ οὐ μὴν ἀνδρῶν. (Vers. 111.) Τὸ δὲ ἐκείνη ἐπίρρημά ἐστιν ἴσον τῷ, ἐκείσε, καὶ καίται ὑπὸ ἀναλογίαν τοῦ ἄλλῃ καὶ ταύτῃ καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 113.) Ὅτι εἰς τὸν Ἰθακήσιον λιμένα οἱ Φαιάκες εἰσέλασαν πρὶν εἰδότες. τότε δὲ εἰδότες ἢ πῶς αὐ φησὶν ὁ ποιητής, ἀλλ' ἀρήσει κρεῖν, ὅτι οἶδασιν, ὡς εἰκός, Φαίακες Κερκυραῖοι ὄντες Ἰθακήσιους 1736 γείτονες. τοῦ γὰρ ἐκτοπισμοῦ πλάσματος ὄντος ἀληθῆς ἔστι τῆς κατὰ Φαιακίαν Κερκυραίας *οὐ πολὺν ἀπέχειν τὴν Ἰθάκην, στενὸν καὶ μετώρον ἔχουσαν λιμένα, καλούμενόν, φασὶ, Φόρκυνα, καὶ αἰγυλὸν τινα ἐν ᾧ νυμφῶν ἱερὸν ἄντρον. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ εἰπεῖν ὡς ἴσασιν αἱ Φαιακικαὶ νῆες τὰς

Strabon (I-3-18) :

Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστονίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εἰκόασι κα τακεκλύσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν, οἱ δὲ καὶ Τρηρῶν, ὡς συνοίκων τοῖς Θραξίν ὄντων. Καὶ ἡ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχινάδων νήσων ἤπειρος γέγονε· καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φασὶ παθεῖν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προχώσεως τοῦ πελάγους, συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαί, ὡς Ἡρόδοτός φησι. Καὶ Αἰτωλικάι δὲ τινες ἄκραι εἰσὶ νησίζουσαι πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἦν Ἀστερίδα φησὶν ὁ ποιητής·

*Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσση ἀλὶ πετρήεσσα,
Ἀστερίς, οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ
ἀμφίδυμοι*

Νυνὶ δὲ οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδέν ἐστιν ἄντρον τοιοῦτον οὐδὲ νυμφαῖον, οἷόν φησιν Ὅμηρος· βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. τοῦτο μὲν δὴ ἀσαφὲς ὄν [ἐῶ] ἐν κοινῷ σκοπεῖν.

Tout porte à croire aussi que le lac Bistonis et celui qu'on nomme aujourd'hui l'Aphnitis submergèrent jadis différentes villes attribuées par les uns à la Thrace, mais par les autres au pays des Trères, par la raison sans doute que ce peuple a longtemps vécu mêlé aux Thraces. Nommons encore Artemita, qui, après avoir fait partie notoirement des îles Echinades, s'est rattachée au continent, comme ont fait de leur côté, et par suite des atterrissements du fleuve sur ce point, certains îlots du groupe voisin de l'Achéloüs, et comme, au dire [d'Hérodote (II, 10)], les derniers îlots du même groupe tendent chaque jour à le faire. L'Étolie compte pareillement plusieurs caps ou promontoires, qui ont commencé par être des îles. D'autre part, dans l'île actuelle d'Asteria on aurait peine aujourd'hui à reconnaître l'Asteris d'Homère, « *Cette île rocheuse, au milieu de la mer, cette petite Actérie, avec son double port, abri sûr ouvert aux vaisseaux* (Od.4.844), » car aujourd'hui elle n'offre pas même un bon ancrage. **Et l'on ne retrouve pas davantage à Ithaque l'Antre et le Nymphée, tels que le poète les a décrits.** Mais ne vaut-il pas mieux, je le répète, croire à un changement opéré par la nature que d'accuser le poète d'avoir ignoré ou altéré volontairement l'état réel des lieux en vue du merveilleux. Du reste, la chose est incertaine, et je l'abandonne comme telle au libre examen de chacun.